
Verslag 27-09-18

1 bericht

Ton Steinz <info@steinz.nl>
Antwoorden op: info@steinz.nl
Aan: gmail <tonsteinz@gmail.com>

24 april 2019 om 13:23

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Ton Steinz [mailto:info@steinz.nl]
Verzonden: woensdag 24 oktober 2018 13:45

Onderwerp: Verslag 27-09-18

Beste mevrouw Riemens,

Van onze bespreking van 27 september jongstleden hebben wij hieronder een verslag opgesteld. Ten einde tot een definitieve versie te komen, ontvang ik graag uw commentaar.

Het artikel van Krans/van de Pol stuur ik u separaat.

Met groet,

Ton Steinz

Verslag met aanvulling van de bespreking van 27 september 2018 ten kantore van het Verbond van Verzekeraars te Den Haag. De bespreking werd op verzoek van het Verbond gehouden.

Aanwezig namens het verbond:

Annemieke Riemens, beleidsadviseur algemene zaken (zelfregulering) en secretaris van het platform klantenbelang en reputatie. Tot haar werkterrein behoren voorts onder meer de vakbekwaamheid en de tuchtraad financiële dienstverlening.

en

Marieke Beugel, beleidsadviseur rechtsbijstandverzekeringen en secretaris van het platform rechtsbijstandverzekeringen. Tot haar werkterrein behoren voorts onder meer de aansprakelijkheid, de kwaliteitscode rechtsbijstand en de toegang tot het recht.

Verder te noemen het Verbond.

en

Ton Steinz, gepensioneerd advocaat en auteur van het artikel "Gaaf het wel goed met onze rechtsbijstandverzekeringen" dat op 15 juni 2018 is gepubliceerd in het Nederlands Juristenblad (NJB).

Matthijs Vermaat, advocaat en bestuurslid van de Vereniging van sociale zekerheidsadvocaten.

Verder te noemen Steinz cs

Zoals toegezegd voegen Steinz cs hier allereerst bij het artikel "Vrije advocaatkeuze en rechtsbijstandverzekeringen" van Prof. mr. HB Krans en FQ van de Pol. Dit is verschenen in het tijdschrift voor Civiele Rechtspleging 2018 nr 2.

De auteurs halen daarin aan dat deze vrije keuze reeds lang wordt gezien als een fundamenteel recht van een verzekerde. Dat volgt in beginsel ook uit de richtlijn 87/344 van de EU. De reikwijdte daarvan is het voorwerp van de uitspraken van het EU hof van de laatste jaren.

Daarbij is aan de vrije keuze steeds meer gewicht toegekend waarbij ook de betekenis daarvan voor het Nederlandse

recht is toegenomen. Bijvoorbeeld schrijft artikel 4 van de richtlijn dwingend voor dat de verzekerde op het vrije keuzerecht moet worden geattendeerd.

Vervolgens worden enkele uitspraken van het EU hof geanalyseerd:

Eschig

In het Eschig arrest bepaalt het hof dat een verzekeraar zich in een massaschade zaak niet het recht mag voorbehouden om zelf de rechtshulpverlener te kiezen voor alle verzekerden met de zelfde schade. Als argument noemt het hof dat de richtlijn aan de verzekerde een ruime bescherming toekent. Bovendien geeft de richtlijn aan iedere verzekerde een algemeen en autonoom recht om zelf zijn rechtshulpverlener te kiezen.

Stark

In het arrest Stark wordt toegestaan dat de extra kosten die een advocaat maakt - doordat hij kantoor houdt op een plaats die ver verwijderd is van de rechtbank waar de procedure wordt gevoerd - niet worden vergoed. De richtlijn verzet zich daartegen niet omdat het hier niet gaat om een beperking van de vrije advocaat keuze.

Sneller

In dit arrest bepaalt het hof dat de richtlijn zich ertegen verzet dat in een polis enerzijds staat dat de rechtshulp in beginsel door eigen medewerkers wordt verleend, en anderzijds dat de kosten van een door de verzekerde gekozen advocaat slechts vergoed kunnen worden indien de maatschappij meent dat de behandeling van de zaak moet worden uitbesteed. Onbeperkt is de kostenvergoeding echter niet. Beperkingen zijn mogelijk zolang het vrije keuzerecht niet van zijn inhoud wordt beroofd.

Massar en Buyuktipi

In deze arresten herhaalt het hof dat de richtlijn beoogt om aan de verzekerde een ruime bescherming te bieden en dat de richtlijn derhalve een ruime uitleg behoeft. Vervolgens brengt het hof ook het Nederlandse bestuursrecht onder de vrije advocaatkeuze, in concreto een aanvraag voor een ontslagvergunning en een beslissing van het Centrum indicatiestelling Zorg.

Tevens stelt het hof vast dat de eventuele financiële gevolgen voor de verzekeraars niet leiden tot een restrictieve uitleg van het vrije keuzerecht nu de Lidstaten vrij blijven om nationale regelingen vast te stellen die in bepaalde gevallen beperkingen kunnen stellen aan de kosten die worden vergoed.

De auteurs constateren voorts dat het vrije keuzerecht in principe in elk geschil bestaat, waarbij het "nog maar zeer de vraag is of het hof beperkingen van vergoedingen voor advocaatkosten snel zal omarmen. Dergelijke beperkingen kunnen het recht op een vrije advocaatkeuze immers uithollen".

Slotopmerkingen

De auteurs interpreteren het Sneller arrest aldus dat het hof daarin ruimte laat voor beperkingen van de kostenvergoedingen door verzekeraars. Dat is in de praktijk ook gebeurd via een eigen risico en kostenmaxima waarboven de verzekerde de kosten zelf moet dragen. Zij achten het echter "onduidelijk of zulke beperkingen daadwerkelijk in overeenstemming zijn met de Europese rechtspraak".

Steinz cs vragen allereerst aandacht voor het standpunt van Minister Dekker dat een rechtsbijstandverzekeraar volgens vaste jurisprudentie van het EU hof, beperkingen kan stellen aan de te vergoeden kosten van de vrije advocaatkeuze. De Minister geeft hiervan blijk in zijn antwoord d.d. 20 augustus 2018 op vraag 7 van D'66. Is het verbond die mening ook toegedaan terwijl in de aangehaalde jurisprudentie het woord rechtsbijstandverzekeraar niet voorkomt en alleen is bepaald dat het de lidstaten van de EU vrijstaat om beperkende maatregelen nemen.

Het Verbond stelt het met de minister eens te zijn met als argument dat het de Lidstaten weliswaar vrijstaat om beperkende maatregelen te nemen, maar wanneer zij dat niet doen resteert de contractsvrijheid waarbij in de polis beperkende maatregelen over de kosten kunnen worden opgenomen.

Het Verbond interpreteert de uitspraken niet aldus dat de beperkende maatregelen alleen maar door een Lidstaat genomen kunnen worden.

Steinz cs brengen hier tegenin dat het EU hof in al zijn uitspraken tot uitgangspunt neemt dat de richtlijn een ruime bescherming aan de verzekerde biedt. Vervolgens heeft het hof in iedere uitspraak een beperking van de vrije advocaatkeuze afgewezen. Het invoeren van maxima is zo'n beperking.

Hierbij blijkt uit niets dat het hof zou hebben bedoeld dat de verzekeraars de maxima mogen bepalen zolang als de Lidstaat dat niet doet. Dat is ook niet goed denkbaar omdat zij de direct belanghebbenden zijn. Steinz cs stellen dan ook dat de contractsvrijheid op het gebied van de maxima, door de uitspraken is komen te vervallen en dat de Lidstaat de enige instantie is die maxima kan vaststellen. Dat vloeit tevens voort uit het arrest van het hof Arnhem-Leeuwarden van 2017.

De situatie in ons land is hiermee in strijd omdat de verzekeraars enerzijds beperkingen in de kosten hebben aangebracht en anderzijds dat in een mate hebben gedaan die de vrije keuze illusoir maakt.

Heeft het verbond zijn standpunt onderbouwd, bijvoorbeeld door een rapport van een deskundige? Dat blijkt niet het geval te zijn.

Evenmin heeft het Verbond een plan B opgesteld voor het geval er meer uitspraken zullen komen in de zin van het arrest van het hof Arnhem-Leeuwarden.

Ten slotte overwegen het Verbond/de verzekeraars niet om aan het Kabinet te vragen het ertoe te leiden dat er een maximumregeling van Nederland als lidstaat zal komen.

Het Verbond stelt voorts dat wanneer de vrije keuze volgens de eisen van het EU hof, integraal ingevoerd zal worden, de kosten voor de verzekeraars aanzienlijk zullen stijgen en daardoor ook de premies. Het systeem zal daardoor onbetaalbaar kunnen worden.

Steinz cs stellen daarover dat in de procedure Sneller/DAS alle argumenten die DAS daarvoor aanvoerde door de AG Spier en de Hoge Raad zijn verworpen.

In Duitsland en België leidt voorts de volledig vrije advocaatkeuze nauwelijks tot hogere premies. Het artikel in de NRC leidt tot dezelfde conclusie. In Duitsland moeten de declaraties van de advocaten in overeenstemming zijn met een speciale wet, de Rechtsanwaltvergütungsgesetz. In Nederland zou een vergelijkbare regeling ingevoerd kunnen worden. In België vinden veelvuldig onderhandelingen over de declaraties plaats tussen de verzekeraars en de diverse organisaties van advocaten. Ook bestaat daar de gemengde commissie rechtsbijstandverzekering (GCR) die de declaraties kan beoordelen. In ons land zou zo'n commissie ook ingesteld kunnen worden. Tenslotte is belangrijk dat volgens het EU hof de vrije keuze alleen geldt vanaf het moment waarop duidelijk is dat er een procedure moet/zal worden gevoerd. In de fase daarvoor staat het de verzekeraars vrij om eigen medewerkers al hetgeen te laten doen dat nodig is voor een oplossing in der minne, derhalve zonder procedure. België heeft daarmee een ruime en positieve ervaring. De Nederlandse verzekeraars hoeven de vrije keuze dus niet of nauwelijks te vrezen (maar zullen als het erop aankomt bij de vrije keuze wel de onbetaalbaarheid van het systeem moeten aantonen).

Met vriendelijke groet,

Ton Steinz
Gansoordstraat 33
1411 RG Naarden
0655851659